

ADEA-vaikuttamissuunnitelma 2011–2013

Päämäärä

Suomen päämääränä osallistumisessa ADEA:n (Association for Development of Education in Africa) toimintaan on lujittaa alueellisesti kestävä kehitystä tukevan koulutuksen toteutusedellytyksiä Afrikassa. Tähän pyritään tukemalla Afrikan maiden koulutussektorin kehitystä ja kapasiteetin vahvistumista koulutuspoliittisen vuoropuhelun ja tutkimustiedon hyödyntämisen avulla verkostoyhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Yleistavoitteet

Suomen ADEA-tuen arviointi (2008) vahvisti ADEA:n strategian (Strategic Framework, 2007) ja sen tavoitteiden olevan johdonmukaisia Suomen kehityspoliittisen ohjelman (2007) kanssa. Suomen ADEA-vaikuttamissuunnitelman päivitys kattaa ADEA:n keskipitkän aikavälin strategian (MTSP, 2008-2012) suunnittelujakson ja siirtymäkauden seuraavaan strategiaan. Loppuvuodesta 2010 toteutettavan ADEA:n strategian väliarvioinnin jälkeen voidaan Suomen vaikuttamisstrategiaan tarvittaessa tehdä välttämättömät muutokset.

Suomi pyrkii edistämään Afrikan kansallisten koulutusjärjestelmien kehitystä ADEA:n kautta tuomalla verkoston keskusteluun suomalaista asiantuntemusta koulutuksen ja kehityksen eri osa-alueilta. Suomen tavoitteena on vaikuttaa ADEA:n toimintaan ja toiminnan periaatteisiin siten, että Afrikan koulutusalan institutionaalinen ja tekninen kapasiteetti vahvistuisi. ADEA:n toiminnassa keskeisiä ovat eri teemoihin liittyvät työryhmät. Vaikuttamisen keinona kapasiteetin vahvistamisessa on suomalaisten virkamiesten ja asiantuntijoiden aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen ADEA:n ohjausryhmässä ja työryhmissä.

Tavoitteena on myös saada tietoa ja vaikutteita Suomen opetusalan kehitysyhteistyöhön sekä lisätä opetusalan kehityskysymysten kiinnostavuutta suomalaisissa yliopistoissa alan kotimaisen osaamis pohjan edelleen kehittämiseksi. Lisäksi hyödynnetään ADEA-yhteistyön synergia Suomen edustustoverkon (kahdenvälisen, alueellisen ja monenkeskisen kehitysyhteistyön), opetussektorin viranomaisten, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä muiden toimijoiden Afrikkaan suuntautuvan työn kanssa, sekä suomalaisen koulutusviennin kehittämisessä.

Vaikuttamissuunnitelman tavoitteet

Suomi nostaa entisestään osallistumisensa aktiivisuustasoa työryhmissä (Working Groups) hyödyntäen suomalaisten yliopistojen tutkijoiden, opettajien ja jatko-opiskelijoiden sekä suomalaisten opetusviranomaisten asiantuntijuutta. Samalla voidaan luoda kontakteja ja kumppanuuksia suomalaisten ja afrikkalaisten korkeakoulujen välistä yhteistyötä varten. Työryhmäedustajia ja ADEA:n henkilökuntaa hyödynnetään kotimaisessa substanssikeskustelussa ja suomalaisten asiantuntijoiden koulutuksessa seminaarien ja yliopisto-opetuksen kautta. Tällä suunnittelukaudella tiivistetään yhteistyötä ja haetaan erityisesti synergiaa Suomen kahdenvälisen opetussektorin tuen kanssa Afrikassa liittämällä Suomen edustustot mukaan verkoston tiedonvaihtoon. ADEA:n Triennalen teemaan (Skills and Qualifications for Sustainable Development) tutkimus, julkaisut ja keskustelu hyödynnetään kahdenvälisen ammatillisen koulutuksen ja muun yhteistyön saralla. ADEA:n kautta ulkoministeriölle syntyviä kontakteja yhteistyömaiden ministereihin ja korkeisiin virkamiehiin hyödynnetään kahdenvälisen ja alueellisen yhteistyön suunnittelussa.

Ohjausryhmäedustajiansa (UM/ALI, UM/KEO) kautta Suomi kannattaa ja edistää ADEA:ssa meneillään olevaa kehittämisprosessia, joka perustuu vuonna 2007 hyväksytylle strategiselle suunnitelmalle (MTSP), ja joka pyrkii järjeistämään verkoston organisaatiota organisoimalla uudelleen sen ohjauskeinot sekä ohjausryhmän, sihteeristön ja työryhmien väliset suhteet. Hallinnon ja organisaation uudistus on jo rationalisoinut päätöksentekoa ja vähentänyt UM:n hallinnollista resurssitarvetta. UM:n vaikuttamisen tasoa ollaan valmiit nostamaan osallistumalla rotaatiossa vapautuvaan ylimmän hallintoelimen Executive Committeeen avunantajaedustajan tehtävään.

Suomi osoittaa tukensa toimille, joilla edistetään afrikkalaista omistajuutta työryhmissä ja vaiheittaista vastuun siirtämistä afrikkalaisille toimijoille. Edelleen Suomi tukee vahvasti ADEA:n asemaa ja synergiaa suhteessa afrikkalaisiin organisaatioihin, tärkeimpinä prosesseina sihteeristön etabloituminen vuonna 2008 Afrikan kehityspankin yhteyteen Afrikan mantereelle ja yhteistyön tiivistäminen Afrikan Unionin komission kanssa Afrikan koulutuksen vuosikymmenohjelman toteutuksessa (AU Second Decade for the Development of Education in Africa). Suomi pyrkii osaltaan edistämään ADEA:n ja Afrikan kehityspankin välistä yhteistyötä opetussektorilla.

Suunnittelukauden aikana pyritään myötävaikuttamaan siihen, että ADEA:n rahoituksessa siirrytään kokonaan Suomen jo käynnistämään, hallinnollisesti yksinkertaisempaan ja läpinäkyvämpään malliin, jossa valtaosa työryhmien rahoituksesta tulee yleisrahoituksena ADEA:n strategisen suunnitelman, työsuunnitelman ja yhteisen budjetin kautta.

Suomalaisten osallistuminen työryhmiin

Työryhmien kautta Suomi antaa asiantuntevan panoksen Afrikan koulutuksen kehittämistyölle. Työryhmien toiminnan pääperiaatteena on afrikkalaisen omistajuuden, toimijuuden ja vetovastuun edistäminen koulutuksen eri temaattisilla osa-alueilla. Työryhmiin osallistuu asiantuntijoita suomalaisista yliopistosta ja mahdollisesti Opetushallituksesta. Työryhmiin osallistujilla tulee olla vakanssi tai tutkijankoulutuspaikka yliopistossa tai valtionhallinnossa, koulutusalan työkokemusta Afrikassa sekä tutkimusta ja erityistehtäviä, jotka liittyvät työryhmän erityisteemoihin. Tohtorintutkinto on toivottava. Varajäsenen kohdalla edellisiä kriteerejä voidaan soveltaa vapaammin. Työryhmässä työskenteleminen edellyttää sitoutumista ja aktiivista osallistumista sekä virtuaalisesti että työkokouksiin ja koulutustilaisuuksiin. Ulkoasiainministeriö korvaa osallistumiskulut hyväksytyin työsuunnitelman perusteella ja valtion matkustussäännön mukaisesti. Suomi osallistuu asiantuntemuksellaan seuraaviin työryhmiin: Working Group on Education Policy Support and Management, Working Group on Higher Education, Working Group on Teaching Profession, Working Group on Early Childhood Development.

Työryhmäjäsentensä kautta Suomi tuo esille Afrikan maille relevanttia suomalaista tutkimusta ja asiantuntemusta, mitä tukee Suomen ADEA-tuen arvioinnissa (2008) käsitelty Suomen PISA-menestys. Vaikuttavuuden kannalta asiantuntemuksen hyödyntämisessä tulee pitää vahvasti mukana vertailevan kasvatustieteen näkökulma ja tiedon soveltamisen kontekstisidonnaisuuteen liittyvät rajoitukset. Suomalaisen osallistumisen vaikuttavuutta tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon suomalaisten asiantuntijoiden rooli työryhmissä lähinnä tutkijoina ja substanssiasiantuntijoina, joiden kokemus Afrikan maiden koulutusjärjestelmien kehittämistilanteesta ja poliittisesta tilanteesta on parhaassakin tapauksessa rajallinen. Työryhmien toimintatapoihin pyritään vaikuttamaan tukien pitkäjänteistä suunnittelua ja valmistelua, erityisesti kokousten suhteen, mikä edesauttaa suomalaisten asiantuntijoiden osallistumista kokouksiin ja muuhun yhteistyöhön.

Suomalaiset asiantuntijat voivat osallistua erikseen määriteltyihin suurempiin tehtäviin mm. temaattisten analyysien laadintaan. Työryhmien koordinaattoreiden on kuitenkin sovittava siitä suoraan suomalaisen asiantuntijan kanssa.

Suomalainen verkosto

Valittava koordinoiva suomalainen yhteistyötaho nimeää henkilön tai henkilöt, joiden tehtävänä on yhdessä Ulkoasiainministeriön kanssa koordinoida Suomen toimintaa ADEA:ssa. Koordinaattori vastaa työryhmiin osallistumisen suunnittelusta, yhteydenpidosta, raportoinnista sekä kansallisten

seminaarien ja tapaamisten järjestämisestä. Opetushallitus ja yliopistot nimeävät työryhmiin osallistuvat henkilöt, jotka ulkoasiainministeriö hyväksyy, sekä varmistavat, että tietoa ja kokemusta siirretään opetukseen ja tutkimukseen, ja sitä kautta yhteistyöhön tuodaan mukaan nuoria tutkijoita ja asiantuntijoita. Koordinaattori edistää Suomen ADEA-verkoston yhteistyötä muiden suomalaisten opetusalan kehitysyhteistyön verkostojen kanssa.

Osallistuvat yliopistot sovittavat ADEA-yhteistyönsä Suomen korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian ja yliopistojen omien kansainvälistymisstrategioiden mukaiseksi.

Tarvittavat resurssit

Suomen ADEA-vaikuttamissuunnitelman toteuttamiseksi varataan Afrikan ja Lähi-idän osaston varoista vuosille 2011-2013 kullekin 500 000 euroa ADEA:n yleistukeen ja suomalaiseen ADEA-vaikuttamistyöhön (työryhmäosallistuminen, koordinaatio, koulutustilaisuudet). Tämän lisäksi UM/ALI ja UM/KEO varaavat työsuunnittelussaan hankehallintoon ja ADEA:n järjestöhallintoon osallistumiseen vaadittavat henkilöresurssit.